U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Jany Brothánkové a soudců JUDr. Petra Průchy a JUDr. Tomáše Langáška v právní věci žalobce: **Ing. L. F.**, zastoupen **JUDr. Denisem Mitrovićem**, advokátem, se sídlem Mírové náměstí 274, 517 21 Týniště nad Orlicí, proti žalovanému: **Krajský úřad Pardubického kraje,** se sídlem Komenského náměstí 125, 532 11 Pardubice, týkající se žaloby proti rozhodnutí žalovaného č. j. KrÚ 78678/2015 ze dne 7. 12. 2015, v řízení vedeném u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 50 A 1/2016, o námitce podjatosti vznesené žalobcem proti soudci JUDr. Aleši Korejtkovi,

takto:

Soudce Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích JUDr. Aleš Korejtko **není** vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 50 A 1/2016.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalobce se žalobou doručenou dne 26. 1. 2016 Krajskému soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích (dále jen „krajský soud“) domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného Krajského úřadu Pardubického kraje ze dne 7. 12. 2015, č. j. KrÚ 78678/2015, kterým bylo zamítnuto odvolání žalobce a potvrzeno rozhodnutí Magistrátu města Pardubice ze dne 24. 9. 2015, č. j. OSA/P-84/15-A/70, ve věci uznání žalobce vinným ze spáchání přestupku proti pořádku ve státní správě. Tohoto přestupku se měl dopustit tím, že úmyslně uvedl správnímu orgánu nesprávný údaj za účelem získání neoprávněné výhody, neboť dne 6. 1. 2015 v podání správnímu orgánu tvrdil, že podal včasné odvolání dne 12. 8. 2014 proti rozhodnutí Magistrátu města Pardubice ze dne 21. 7. 2014, č. j. OSA/P-684/14-D/36, a chtěl tím dosáhnout neoprávněné výhody. Posledně uvedeným rozhodnutím byl uznán vinným z přestupku podle zákona o provozu na pozemních komunikacích a byl mu mj. uložen trest zákazu činnosti, a to řízení motorových vozidel na dobu 16 měsíců.

[2] Dne 11. 2. 2016 (v den doručení poučení soudu o možnosti vznést námitku podjatosti) žalobce vznesl námitku podjatosti dle § 8 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) vůči soudci JUDr. Aleši Korejtkovi, kterou odůvodnil skutečností, že *„zahájení řízení o přestupku, který je žalobci kladen za vinu, bylo iniciováno oprávněnou úřední osobou Magistrátu města Pardubice, Mgr. L.*

S., který ve věci rovněž vedl celé přestupkové řízení a vyhotovil rozhodnutí, které jako vedoucí oddělení podepsal". Jmenovaný dne 23. 9. 2015 zastupoval žalovaný Magistrát města Pardubice při jednání u krajského soudu ve věci 52 A 62/2015, přičemž na chodbě před jednací síní se pozdravili se soudcem JUDr. Alešem Korejtkem slovy „ahoj". Z toho žalobce vyvozuje, že se oba znají blíže než profesně, a má proto pochybnosti o nepodjatosti jmenovaného soudce.

[3] Soudce JUDr. Aleš Korejtko ve svém vyjádření k námitce podjatosti nejdříve upozornil, že subjektivní hledisko účastníků řízení, případně samotných soudců, je pouze podnětem pro rozhodování o eventuální podjatosti, avšak samotné rozhodnutí o ní je nutno posoudit výlučně na základě hlediska objektivního. Vztah soudce k věci, účastníkům nebo jejich zástupcům pak musí dosahovat takové intenzity, aby i přes zákonem stanovené povinnosti vyvstávaly odůvodněné pochybnosti, že soudce bude rozhodovat nestranně a nezávisle. Za vztah s největším potenciálem je považován vztah k věci samotné, přičemž vztah k zástupci účastníka vykazuje ze všech zákonem předvídaných vztahů potenciál nejmenší. Na podporu odkázal rovněž na judikaturu Ústavního soudu.

[4] Soudce dále konstatoval, že žalobce i zástupce žalovaného zná z úřední činnosti a jeho vztah k oběma je neutrální, stejně tak k žalovanému správnímu orgánu. Osobu jednající za žalovaného, jímž je v dané věci JUDr. Miroslav Mocek, MPA, zná ve stejné míře jako i ostatní zaměstnance žalovaného, a to v souvislosti se svým dřívějším působením v Pardubicích jako advokátní koncipient a následně jako advokát. Všechny tyto vztahy jsou založeny na profesní bázi. Poukazuje současně na judikaturu zdejšího soudu, dle které je podjatost soudce ve vztahu ke správnímu orgánu dána pouze pro případ podílení se na projednávání a rozhodování věci u tohoto správního orgánu, či z důvodu skutečně osobního vztahu s osobou za správní orgán jednající.

[5] Jmenovaný soudce zdůraznil, že Mgr. L. S. není v dané věci účastníkem řízení ani zástupcem účastníka řízení. Zná ho a tyká si s ním, ale jedná se o vztah, který zůstává v profesionální společenské rovině, v osobním životě se vzájemně nestýkají. Soudce dodal, že žalobou napadené rozhodnutí bylo vydáno v řízení zahájeném z moci úřední, tedy ve veřejném zájmu, nikoliv v zájmu soudce či rozhodujících úředních osob. Předmětem řízení nebyla práva či povinnosti soudce ani oprávněných úředních osob, a případným zrušením napadeného rozhodnutí proto nemohou být práva těchto osob nijak dotčena. JUDr. Korejtko se nepodílel na projednávání a rozhodování věci ve správním či předchozím soudním řízení a domnívá se, že nejsou dány důvody pro jeho vyloučení z projednávání a rozhodování věci vedené u krajského soudu pod shora nadepsanou spisovou značkou.

II.

[6] Podle § 8 odst. 1 s. ř. s. *[s]oudci jsou vyloučeni z projednávání a rozhodnutí věci, jestliže se zřetelem na jejich poměr k věci, k účastníkům nebo k jejich zástupcům je dán důvod pochybovat o jejich nepodjatosti. Vyloučeni jsou též soudci, kteří se podíleli na projednávání nebo rozhodování věci u správního orgánu nebo v předchozím soudním řízení. Důvodem k vyloučení soudce nejsou okolnosti, které spočívají v postupu soudce v řízení o projednávané věci nebo v jeho rozhodování v jiných věcech*.

[7] Podle § 8 odst. 5 s. ř. s. [*ú]častník nebo osoba zúčastněná na řízení může namítnout podjatost soudce, soudní osoby, tlumočníka nebo znalce. Námitku musí uplatnit do jednoho týdne ode dne, kdy se o podjatosti dozvěděl; zjistí-li důvod podjatosti při jednání, musí ji uplatnit při tomto jednání. K později uplatněným námitkám se nepřihlíží. Námitka musí být zdůvodněna a musí být uvedeny konkrétní skutečnosti, z nichž je dovozována. O vyloučení soudce rozhodne usnesením po jeho vyjádření Nejvyšší správní soud, a je li namítána podjatost soudní osoby, tlumočníka nebo znalce, senát po jejich vyjádření*.

[8] Integrální součástí práva na spravedlivý proces, vymezeného v čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a v čl. 6 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, je garance toho, aby ve věci rozhodoval nezávislý a nestranný soudce. Nestrannost a nezaujatost soudce je jedním z klíčových předpokladů spravedlivého rozhodování a jednou z hlavních premis důvěry občanů a jiných subjektů v právo a právní stát (čl. 1 odst. 1 Ústavy České republiky).

[9] Vyloučení soudce z projednávání a rozhodování věci má být založeno nikoliv na skutečně prokázané podjatosti, ale již tehdy, jestliže lze mít pochybnost o jeho nepodjatosti. Subjektivní hledisko účastníků řízení o podjatosti může být podnětem k jejímu zkoumání; rozhodování o této otázce se však musí dít výlučně na základě hlediska objektivního, jak upozornil ve vyjádření i soudce JUDr. Aleš Korejtko (shodně též Ústavní soud ve věci sp. zn. I. ÚS 370/04). Ústavní soud ve své judikatuře dále vyslovil, že *„[d]ůvodné pochybnosti o soudcově nestrannosti jsou kategorií objektivní povahy a jako takové musí být založeny skutečnostmi objektivitě soudcovského rozhodování protiřečícími, a to natolik, že nikoli z pohledu účastníků řízení, ale v objektivním smyslu ústavně chráněnou nestranností soudcovského rozhodování otřásají*“ (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 9. 3. 2000, sp. zn. III. ÚS 26/2000). Důvodem vyloučení je tedy taková povaha subjektivního vztahu soudce k věci samé, k účastníkům či jejich zástupcům, která je natolik objektivizovatelná, že lze důvodně pochybovat o soudcově nepodjatosti. Poměr k věci může vyplývat především z přímého právního zájmu soudce na projednávané věci, zejména v případech, kdyby mohl být rozhodnutím soudu přímo dotčen ve svých právech. Poměr soudce k účastníkům nebo k jejich zástupcům (ať již přátelský či nepřátelský) může být založen příbuzenským nebo jemu obdobným vztahem, může jít i o vztah ekonomické závislosti, apod. V daném případě však nebyla objektivně zjištěna žádná z těchto skutečností ve vztahu ke konkrétnímu účastníku řízení ani jeho zástupci. V dané věci je účastníkem řízení na straně žalované Krajský úřad Pardubického kraje a jeho zástupcem je JUDr. Miroslav Mocek, MPA.

[10] Nejvyšší správní soud neshledal ani žádnou objektivní skutečnost, která by mohla vést k vyloučení jmenovaného soudce z důvodu jeho „vztahu“ k Mgr. L., oprávněné úřední osobě orgánu I. stupně. Z úřední činnosti je tomuto soudu znám rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové-pobočka v Pardubicích ze dne 23. 9. 2015, č. j. 52 A 62/2015 - 60, kterým uvedený soud (senát ve složení: předseda Jan Dvořák, a soudci Aleš Korejtko a Petra Venclová) zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí Magistrátu města Pardubic ze dne 18. 5. 2015, č. j. OSA/P-684-14-D/106; tímto rozhodnutím nebylo vyhověno návrhu žalobce na upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu řízení motorových vozidel, uloženého mu rozhodnutím ze dne 21. 7. 2014, č. j. OSA/P-684/14-D/36.

[11] Skutečnost, že jmenovaný soudce rozhodoval o žalobě podané žalobcem ve věci nepřímo související a nyní souzenou věcí nezakládá důvod podjatosti ve smyslu § 8 odst. 1 věta druhá s. ř. s., neboť v obou věcech jde o rozhodování různých sporů v téže instanci. Tato skutečnost tak nemůže vyvolávat pochybnost o vnitřní nezávislosti soudních instancí.

[12] Při úvahách o vyloučení soudce z důvodů uvedených v ustanovení § 8 s. ř. s. je nutno postupovat velmi obezřetně, neboť jde o výjimku z ústavní zásady, podle které nesmí být nikdo odňat svému zákonnému soudci s tím, že příslušnost soudu i soudce stanoví zákon (čl. 38 odst. 1 Listiny). Tak, jak zákon a na něj navazující rozvrh práce určuje osobu zákonného soudce (příslušného soudního oddělení, senátu), je tato příslušnost zásadně dána, a postup, kterým je věc odnímána příslušnému soudci a přikázána soudci jinému, je nutno chápat jako postup výjimečný. Vyloučit soudce z projednávání a rozhodnutí přidělené věci lze proto jen výjimečně a ze závažných důvodů, které mu, alespoň potenciálně, brání rozhodnout v souladu se zákonem, nezaujatě a spravedlivě (srov. usnesení zdejšího soudu č. j. Nao 19/2003 – 16 ze dne 29. 4. 2003). Při posouzení otázky podjatosti soudce je třeba akcentovat též tzv. zdání nezávislosti a nestrannosti nejen ve vztahu k účastníkům řízení, nýbrž i ke třetím osobám (srov. nález Ústavního soudu ze dne 15. 11. 2010, sp. zn. I. ÚS 517/10).

[13] Soudce JUDr. Aleš Korejtko poukázal na skutečnost, že v posuzovaném případě jedná za správní orgán jako účastníka řízení jiná osoba (JUDr. Miroslav Mocek, MPA) než ta, se kterou jej údajně pojí vztah zakládající pochybnosti o nepodjatosti soudce (Mgr. L. S.). Nadto i vztah s Mgr. L. S. je vztahem na čistě profesionální společenské úrovni, přičemž se v osobním životě společně nestýkají. Přiléhavá je v této otázce i odkazovaná judikatura Nejvyššího správního soudu.

[14] Dle rozsudku ze dne 26. 6. 2013, č. j. 1 Afs 7/2009 – 753, sama skutečnost, že se úřední osoba zná se zástupcem účastníka řízení nebo se zástupcem osoby, na jejíž podnět bylo řízení zahájeno, či si s nimi dokonce tyká, neznamená, že lze důvodně pochybovat o nepodjatosti úřední osoby. *„Ke vzniku pochybností musí přistoupit další skutečnost, která posune tento kolegiální vztah do vztahu nadstandardního, ať už v pozitivním či negativním smyslu (např. společně trávené dovolené nebo vyostřený sousedský spor)“*. Tento závěr lze plně vztáhnout i na rozhodování o podjatosti soudce.

[15] Dále v usnesení ze dne 13. 3. 2013, č. j. Nao 86/2014 – 15, Nejvyšší správní soud konstatoval (s odkazem na usnesení ze dne 27. 8. 2013, č. j. Nao 41/2013 – 56), že vztah, který nepřekračuje standardní profesionální, resp. kolegiální známost v rámci soudcovského stavu, není objektivním důvodem pro založení pochybností o nepodjatosti rozhodujícího soudce, přičemž s výkonem funkce soudce je spjat požadavek na to, aby se soudce byl schopen oprostit od nepatřičných vnějších vlivů na jeho rozhodovací činnost a méně intenzivní vlivy musí být schopen odfiltrovat s ohledem na nároky své profese. Nejvyšší správní soud nepovažoval za relevantní skutečnost ani tykání, *„jelikož jde o pravidelný průvodní jev kolegiálních vztahů“*. Pokud tedy nelze považovat za důvod podjatosti běžné profesionální vztahy v rámci soudcovského stavu, tím spíše jím není obdobný vztah mezi soudcem a úředními osobami, jenž soudce potkává, či dříve potkával, v rámci své profesní činnosti.

[16] Pouhá skutečnost, že soudce a úřední osoba jednající za správní orgán I. stupně v jiných řízeních vedených u krajského soudu se vzájemně pozdravili „ahoj“, nijak nenasvědčuje, že by mezi nimi existoval vztah natolik intenzivní, který by zakládal pochybnosti o podjatosti soudce v řízeních, v nichž tato osoba jedná před soudem za účastníka řízení, natož tak v řízení, kde před soudem nevystupuje a žalovaným je orgán odvolací. Vzhledem k předmětu řízení není dán ani zájem úřední osoby ani soudce na jeho výsledku. Předpoklad, že by soudce mohl být v daném případě podjatý, nemá tak objektivní základ.

[17] Vzhledem k tomu, že se namítaný soudce necítí být podjatý, žalobce neuvedl žádné relevantní skutečnosti, které by mohly vést k pochybnostem o jeho nepodjatosti, a nenasvědčují tomu ani jiné skutečnosti, rozhodl Nejvyšší správní soud tak, že není vyloučen z projednávání a rozhodnutí věci vedené u Krajského soudu v Hradci Králové – pobočka v Pardubicích pod sp. zn. 50 A 1/2016.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 16. března 2016

Mgr. Jana Brothánková
předsedkyně senátu